

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto . . . . . K 15—
za pol leta . . . . . 7'50
za četrt leta . . . . . 3'80
za 1 mesec . . . . . 1'30

Posamezna številka 40 vin.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 16

Ptuj, 20. julija 1919

I. letnik

Bodočnost Ptuja.

Ko se je porodila naša nova država, smo bili prepričani, da je zasigurana prijaznemu mestu ob Dravi — starodavnemu Ptuju — najlepša bodočnost. Uverjeni smo bili, da postane Ptuj trgovsko taborišče celega Podravja in industrijsko središče Dravske doline. Sanjali smo o koridorju, ki bo vezal Češko-Slovaško republiko z našo državo. Upali smo, da si bomo ravno pri Ptuju podajali roko s podjetnimi severnimi brati. Bilo je za nas gotovo, da pelje glavna železniška proga iz Češko-Slovaške republike preko našega mesta.

O koridorju se sliši danes le redko. O napredku Ptuja še vidimo malo. V prvih mesecih po preobratu je bilo v mestu še živahno vrvenje. Imeli smo močno vojaško posadko. Prebivalstvo mesta je naraščalo, bilo je veliko pomanjkanja stanovanj. Cvetela je trgovina. Prevažalo in odvažalo se je posebno vino in drugo blago. Ptujski okraj je bogat poljskih pridelkov. Koliko denarja je prišlo v okraj z vinsko trgovino, s trgovino s svinjami, živino, perutnino itd.

Nesrečna carinska politika naše vlade nam grozi vse to uničiti. Kleti so polne vina, toda kam z njim, ko se pobira od vina neznošno visoka carina! Ostala trgovina in obrt še se ne more razviti, ker primanjkuje blaga in survin. Primanjkuje pa tudi podjetnosti, ali pa so si nabrali vojni dobičkarji toliko premoženja, da se jim ne ljubi več delati.

V zadnjem času nas vznemirja posebno vest, da se namerava opustiti tukajšnja delavnica južne železnice. V tej delavnici je

našlo do sto rodbin svoj zaslužek. Sedaj se je odpustilo že skoraj polovico delavcev, novi se sploh ne sprejmejo in govori se, da bo delavnica sčasoma premeščena iz Ptuja v Maribor.

Dalje slišimo, da se že spravlja ves material tukajšnjega pionirskega bataljona nekam proti Osjeku. V Ptuju je bil od nekdanj sedež pionirjev. Tako priljubljeni pionirski čolni torej zginjevajo. Ptuj je bil najvažnejša pionirska postajanka, prvo vežbališče stare Avstrije. Ne moremo si misliti, da bi se v tem pogledu kaj spremenilo. Pionirji so za mesto velike važnosti že radi nevarnosti Drave, materijal pride posebno v poštev pri regulaciji te reke, ki se bo morala prej ali slej vendar le izvršiti. Če se bomo torej v prihodnosti sploh vzdrževali kako vojaštvo, je naša odločna zahteva, da ostane Ptuj, kakor je bil, pionirska posadka. Nam je na srečo napredek Ptuja. Nikakor ne pripustimo, da bi prišlo to mesto v Jugoslaviji ob veljavo, ki mu gre po naravni legi. Da se znamo boriti za napredek mesta, smo pokazali v prašanju ptujске gimnazije. Z isto odločnostjo bomo nastopali ob vsaki priliki.

Kakor rečeno ni videti v gospodarskem pogledu v Ptuju do sedaj nikakega napredka. Treba bo izvenredne podjetnosti, da obudimo v mestu gospodarsko življenje. Treba bo skrbeti za dotok prebivalstva, sicer se Ptuj nikdar ne razširi. Vstvariti moramo industrijska in trgovska podjetja, privabi trgovce in obrtnike. Mesto treba modernizirati, uvesti toliko pogrešano električno razsvetljavo, (Fala je blizu), izpeljati vodovod.

Če se bo vse to zgodilo, potem se ljudje ne bodo ogibali Ptuja, pričelo se bo nasprotno

naseljevanje in ne bo se nam b ti za — bodočnost Ptuja.

Mesto Ptuj svojemu vladarju ob priliki rojstnega dne.

Rojstni dan Njega Veličanstva kralja Petra I. se je slavil v Ptuju kar najsvečaneeje. Na tozadevni poziv vladnega komisarja g. dr. Senčarja in vodje okrajnega glavarstva g. dr. Pirkmaierja je dobilo mesto Ptuj že na predvečer t. j. v petek dne 11. t m. praznično lice. Vsi javni uradi in mnogo zasebnih hiš je bilo okinčanih z narodnimi oziroma državnimi zastavami. Okoli 21. ure zvečer, ko je ponehala nevihta, so bila malone vsa poslopja razsvetljena.

Pri dominikanski vojašnici se je zbral ptujski „Sokol“, z lampijoni, vojaštvo z bakljami in druga društva k veličastnemu obhodu po mestu. Na čelu je korakala mestna godba igraje slovenske koračvice. Kaj lepo je bilo gledati majhne Sokolice, v rokah zastavice in mnogobarvne lampijone, ko so v vzornem redu prikoralale najprej k zelenjem okrašenem postajnem poveljstvu, kjer se je bakljada ustavila. Pevski zbor je zapel pesem „Slovenec, Srb, Hrvat“, godba je zavrnila srbsko himno, mnogobrojna množica pa je klicala navdušeno: „Živijo kralj Peter!“ Vojaštvo je streljalo rakete, ki so razsvetljevale celo okolico. Nato se je nadaljeval obhod proti okrajnemu glavarstvu. Poslopje, vsa okna in balkon glavarstva so bili bogato okinčani z venci, zastavami in lampijoni, ki so v magični rudeči luči razsvetljevali celi Srbski trg.

makom, ki je prestal prvi najhujši boj za svoje življenje.

Sedaj pograbijo ladjo in mlin valovi, dvignejo vse, mlin plava proti sredini Drave, proti globočini, gubeč med potjo vse, kar so odrahljali burni, peneči valovi naraščajoče Drave.

Mož na strehi kliče, vpije, kriči: Na pomoč!

Bobnenje jeznih valov uduši njegov glas. Mož vpije še bolj, kriči, kolikor mu da duša! Uvidel je, da je sedaj drugi boj za njegovo življenje. Če dojde še pravočasno pomoč, ako jo dokliče, tedaj je še rešitev. . .

Z lučjo v roki se oprijemlje krčevito strehe, tramov in gleda že obupno v temno noč! Nastal je vihar in mu ugasnil luč, zadnjo potnico zvezdo in kažipot njegovim rešiteljem!

V sredi Drave je otok. Ob tega butne plavajoči mlin in se prevrne. Streha zdrkne z mlina in pade v valove. Mož obenem z njo. Oba plavata naprej — v pogubo! Še enkrat zakriči mož — pa njegov glas je glas vpijočega v puščavi. Upade mu pogum in up na rešitev, — kmet mlinar se je udal v svojo usodo.

Ko se vrši to na razburkanih valovih Drave, stoji fant mlinar pod okencem dekleta.

Najbližji sosed je slišal krik, videl luč, pritekel bližje in videl grozoto!

Hitro je poklical vse najbližje ljudi na pomoč. Kmalu so vsi na mestu. Odpeli so

Sreča v nesreči ali potopljeni mlin v Zabovcih. (Resnična dogodba).

Spisal — n.

V Zabovcih ob Dravi sta dva mlina: Korošček in Tementov. Dne 7. julija zvečer, ko je Drava nekoliko narasla, vsled velikega deževja, zgodila se je v Zabovcih pri Tementovem mlinu nesreča. V mlinu na dva kolotoča ali tečaja, je bilo okoli 300 žakljev raznega kmečkega zrnja. Mlin je stal na obrežju ob Dravi na dveh ladjah, ki sta bili že obe stari in pihli, vsled česar je uhajala voda v nje, in je bilo treba vsak dan vodo izplati.

Dotični usodepolni večer je šel sin, ki je imel mlin na oskrbi, vasovat. Vodo iz čolmov je izplal ter se smatral rešenega vseh skrbih. V mlinu je bil kmet iz Spuhlje ter si mlel svoje žito.

Močno je spal na trdnih mlinskih tleh, tekočči mlin pa mu je igral najlepšo godbo. Imel je težke sanje. Sanjalo se mu je, da hodii nekdo s težkimi koraki okoli njega in se mu vedno bolj približuje. Uiti mu je hotel, a niti se mu dalo. Težko je sopel in se hotel obrznaniti prihajajočega. — Mlin na en tečaj pa je šel svojo pot naprej. Kamenje se je vrtele in drobilo žito.

Kmeta so njegove težke sanje zbudile k življenju. To je bila njegova rešitev. Še ena z minuta in zgubljen bi bil v valovih Drave. . .

Prebudeč se in rešen težkih sanj, je skočil kvišku, misleč, mlin leti prazen. . . ! Hitrih nog gre pogledat k kašti, če še teče zrnje pod kamenje.

Pa komaj je zgoraj in se prime z lučjo v roki za sipalnik, tedaj pa pade mlin v globočino. . . Voda se vsuje skozi okna, vrata, vse odprtine . . in že sega možu do ramen. V mlinu se vse dviga in plava, buči, grmi poka in treska. . . valovi vode gredo više in više, mlin se potaplja. Kmet — mlinar: „po tebi je“, si je mislil! „Zadnja ura ti bije. . . ! Toda ne, samo umreti ne! Reši se, pa kam . . . ? Na streho!“

Dvigne se na vsipalnik, voda za njim! Halo; vrat je že zunaj vode, mogoča je rešitev. V levi roki luč, z desnico se oprijemlje naprej, dviguje više in više — pa hitro, sicer je potop. . . !

Pride na kašto, blizu je strehe, ki je krita z lesenimi ploščami. Hitro pograbi par teh plošč odrine in zmeče v stran, napravi si luknjo, dosti je velika, da se prerine skozi telo, in kvišku spet. Kakor pravi Sokol, se vspne z eno roko na tramena, — v levi roki še vedno luč in rešitev je blizu. . . na strehi!

Mlin se je ustavil, pogreznil tako, da je komaj še streha zunaj.

Valovi Drave se zaganjajo ob mlin in ga trgajo kakor volkovi svojo žrtev. . . Deske se lomijo, trami pokajo, vse hrešči pod siro-

Iz okusno dekoriranega balkona je pozdravil vodja okrajnega glavarstva g. dr. Pirkmaier tisočglavo množico ter se v vznešenih besedah spominjal junaškega vladarja, kateremu je bila usoda konečno toliko mila, da gleda po najhujših izkušnjah in po nepopisnem trpljenju na svoj odrešen rod, ki se je združil iz treh plemen v mogočen in krepak narod. Zahvalil se je za izraze udanosti in patriotizma ter konečno prosil, naj proslavimo rojstni dan Njega Veličanstva s plemenito radodarnostjo pri nabiranju za nesrečne žrtve vojne, ki so najdražje plačali odrešenje naše domovine. Ko je govornik končal z „živijo“ klici na vladarja, je godba zaigrala „Lepa naša domovina“, navzoči pa se pevajoči odkritih glav pridružili godbi. Potem je pevski zbor ptujskega pevskega društva zapel „Slovan na dan“, rakete so se zasvetile in „živijo“ klici niso hoteli ponehati, ko se je spreved pomikal proti magistratu. Palača mestne hiše je bila bogato ovenčana z narodnimi ter državnimi zastavami okrašena in vsa razsvetljena, na balkonu pa je bila v sredi zelenjadi in cvetlic slika kralja Petra I. Ko se je ustavil spreved pred mestno hišo, je nagovoril g. vladni komisar mesta Ptuj dr. Senčar zbrane mestjane ter povdarjal pomen lepega slavja, katerega so priredili Ptujčani svojemu odrešitelju, hrabremu kralju. Povdarjal je, da je prireditelj namenjena onemu vladarju, kateremu so svoječasno s vso nizkostjo in zlobnostjo podtikali vzrok svetovne vojne hoteč steptati v prah njegovo kraljevstvo. Mogočni klici in ovacije kralju Petru so sledili častitkam, s katerim je govornik končal svoj jedernat nagovor. Godba je zasvirala srbsko himno, nakar je pevsko društvo v močnem zboru kaj lepo proizvajalo globoko učinkujočo pesem „Adrijansko morje“. Obhod se je potem nadaljeval po mestu proti dravskemu mostu, katerega so vojaki lepo razsvetili z bakljami. Tudi obrežno sprehajališče je bilo razsvetljeno. Godba je šla do občinske hiše na Bregu, nato se je spreved razšel. Pred razhodom je zaklicalo sokolstvo na poziv staroste dr. Fermevca v proslavo prvega Jugoslovana in prvega brata Sokola kralja Petra navdušeno „Na zdar“. Pri celem sprevedu je vladal vzoren red, za kar gre priznanje Sokolom rediteljem. Obhod je vodil kot načelnik g. dr. Šalamun.

Dne 12. julija je priredila mestna godba v ranem jutru budnico. Ob 9. uri je bila

čoln, ki je bil blizu mlina in hajd, — vsi korajžni, za plavajočim mlinom: noseč rešitev kmetu mlinarju.

Poslali so tudi takoj glas fantu na vas. Klic: „mlin plava po Dravi!“ še ga ne spravi kvišku. Zaljubljenec si misli: to je šala, ljubezen mi hočejo kaliti! Pa klic je postal obupnejši, žugajoč! Zaljubljenec je postalo vroče ob misli, da mogoče le ni šala in beži k mlinu. Videl je resnico, — svojo nesrečo! Na ljubezen dekleta je stem pozabil. Vzbudila se mu je ljubezen do matere-vdove. Brž k njej, da ji pove na lahko nesrečno zgodno in jo potolaži. Mati pade v nezavest ob grozni novici. Ta nesreča! Vzela ji je vso premoženje. Trdno drži sina v objemu, hoteč ga zadržati, da še njega ne zgubi. Pa sin je izročil mater drugim ženskim rokam, dobrim sosedinjam v varstvo in stekel je za mlinom, hoteč rešiti, kar se še da!

Rešitelji v čolnu so se spustili v deročo Dravo zgubili se sled. Čoln ženejo v vso nadčloveško močjo, kljubujoč vsem valovom in smrtni nevarnosti dol po Dravi, hoteč najti mlin in mlinarja.

Eno uro po Dravi poleg Novevasi pod Sv. Markom je plavala še streha in kmet ž njo. Rešitelji so po vseh naporih popolnoma zmučeni, premočeni, že brez upa zmage, konečno našli potapljačo se streho in kmetiča-mlinarja še čilega in zdravega.

Rešili so ga, že smrti posvečenega. Ko so ga pripeljali k obrežju, je bilo veselje na vseh obrazih! Le mladi mlinar in njegova mati sta imela rosne oči. Zgubila sta vso premoženje. Pa še ne samo svoje, tudi drugih sosedov kruh je šel po vodi. . . !

svečana služba božja, katere se je udeležilo skoro vso uradništvo iz Ptuja, zastopstva društev, skoro ves ptujski Sokol z naraščanjem vred, deputacija Orla in druga javna zastopstva.

Po maši je sprejemal vodja okrajnega glavarstva častitke in udanostne izjave predstojnikov oblasti, korporacij in raznih jugoslovanskih društev.

Brzojavne in pismene častitke in udanostne izjave so vposlale skoro vse občine, društva in druga zastopstva političnega okraja Ptuj. Predpoldne so požrtvovalne in marljive Sokolice po mestu prodajale cvetlice in pobirale prostovoljne prispevke za invalide, narodne žene pa so v rotovžu odpravljale pridne nabirateljice ter jim polnile košarice s cvetjem. Uspeh cvetličnega dne v Ptujju je bil nad vse pričakovanje ugoden in so darovali tudi nekateri meščani nemške narodnosti večje zneske za dobrodelen namen. Zbirka v mestu samem je prinesla invalidom 3500 K, kar je tembolj vredno občudovanja, ker je že cvetlični dan „splošnega ženskega društva v Ptujju“ dne 6. julija 1919 dal zbirko 2200 K.

Tudi v vseh drugih večjih krajih okraja so bile slične prireditve in zlasti šolske slavnosti. Uspehi zbirk za invalide še niso javljeni; večji znesek se je nabral v občini Breg.

Zborovanje zaupnikov JDS v nedeljo, dne 6. julija 1919 v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Ljubljani.

(Nadaljevanje.)

Za njim poroča poslanec dr. Novak o gospodarskem stanju države in tozadevnem delu v Narodnem predstavništvu; vprašanje je važno ravnotako kot za meščana tudi za delavca in za kmeta. Navaja finančne težkoče države, ki so dovedli ministra do carinske naredbe in opisuje sodelovanje stranke v tem oziru v parlamentu in izven parlamenta in prosi že sedaj, da se tozadevna resolucija, tičočna se carine, ko bo stavljena na glasovanje, sprejme.

Ko preneha odobravanje od strani poslancev, poda svoje poročilo poslanec dr. Kukovec o agrarni reformi v Narodnem predstavništvu. Vprašanje osvetljuje z zgodovinskega vidika od prvega početka v ruskih strelskih jarkih, pri Čehih, Madžarih in pri nas. Omenja ministra Korača in njegovega naslednika dr. Poljaka, poudarjanje potrebe agrarne reforme v prestolonaslednikovem manifestu in v adresni debati, razmotriva šanse, ki jih imamo pričakovati iz te akcije in pojasnjuje njen pomen. Kapitalisti naj udeležijo svoj kapital v industriji, z nakupom državnih papirjev itd., nikakor pa ne bodo več špekulirali z zemljo, ki mora pripasti edinole poljedelcu. JDS se je vedno potegovala za agrarno reformo z vsemi svojimi močmi, česar se ne more reči o oni stranki, ki je po svojem zastopniku pisala v Dalmacijo: „Vrlo mnogo nam preti agrarna reforma.“

Samo ob sebi je umevno, da so poslanci, med katerimi je bila velika večina poljedelcev, napeto poslušali govornika, ki so ga med njegovim govorom večkrat prekinili z odobravanjem. Da se popolnoma strinjajo s strankinimi nazori, je pričalo gromovito odobravanje, ko je govornik končal.

Nato je poročal poslanec dr. Pavel Pestotnik o prosvetnem vprašanju. Tudi glede tega vprašanja je storila stranka vse, kar se je storiti dalo. Ustvarila si je splošen pregled stanja izobrazbe in skušala najti način ureditve, ki bo odgovarjal celokupnim interesom. Da to ni bila lahka naloga, se razvidi iz tega, če pogledamo, kake razlike obstojajo v osnovnem šolstvu v pozameznih delih države. V Srbiji na p. traja šolska obveznost štiri leta, v Dalmaciji šest, ravnotako na Hrvaškem in v Slavoniji, pri nas zopet osem let, po nekaterih krajih se pa dosedaj sploh ni moglo govoriti o kakem obveznem obisku šole. Popolnoma drugačen je pouk muslimanske mladine, kakor pri nas ali drugod. Navaja razlike v učiteljskih in strokovnem šolstvu. Omenja boj med privrženci humanističnih in realnih srednjih šol

glede pouka starih klasičnih in modernih živih jezikov in preide končno na visoke šole, ki se ustanovijo v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Ministrstvo polaga veliko važnost na pospeševanje ljudske izobrazbe potom predavanj, knjižnic, kurzov za analfabete, ljudskih univerz po vzorcu Danske in Švedske. Mi Slovenci imamo veliko oporo v ministru Davidoviču, ki spoštuje naše delo in našo kulturo, ker vé, da smo si jo sami pridobili v trdi borbi.

Poročilu je sledilo živahno ploskanje.

Ker je poslanec dr. Brezigar zadržan, prečita gosp. prof. Voglar njegovo poročilo, ki nam prikazuje stanje države v narodnogospodarskem in finančijelnem pogledu: bremena, ki jih bomo morali prevzeti po bivši Avstro-Ogrski, valutno vprašanje državnih dolgov, sistem državnih davkov, carinski sistem, kako stališče zavzema stranka k tem vprašanjem.

Tudi to poročilo se je sprejelo z zadovoljstvom na znanje.

Kot poročevalec k četrti točki dnevnega reda: „Poročilo strankinega zastopstva v ljubljanski vladi“, dobi besedo dosedanji predsednik deželne vlade dr. Gregor Žerjav. Ko imenuje predsednik g. dr. Ivan Tavčar njegovo ime, izbruhne po dvorani navdušen aplavz, ki ne poneha še dolgo potem, ko stoji govornik na odru in čaka, da pride do besede. Poslušalci prekinejo tudi med poročilom velikokrat govornika in aplavz se vedno zopet ponavlja. Govornik ugotavlja predvsem, da ni kot podpredsednik deželne vlade nikdar nastopal pristransko, kljub temu da je pristaš JDS. Vedno je stal na stališču, da potrebuje Jugoslavija v tem času dobro upravo, čisto, nekoruptno in nepristransko. Opozarja nato na veliko delo, ki ga je imela pokrajinska vlada od prvega početka pa do danes, opozarja na težkoče, ko je bilo treba informirati razne misije, ki so se mudile pri nas. Omenja boje za naše severne in zapadne meje. Danes imamo Celovec in lahko ponudimo temu mestu lepo bodočnost v Jugoslaviji. Težave so bile pri sprejemanju uradnikov iz zasedenega ozemlja. Prišla je kriza glede prehrane, ali premagali smo tudi to. Uradniki so grozili s stavko in bati se je bilo, da popusti aparat ob času, ko so Lahji komaj čakali trenutka, da bi korakali naprej. Še težje je bilo z delavci. Vlada je povsod storila svojo dolžnost in prepričani smo lahko, da žrtve niso bile zaman. Upali smo si poklicati nekatere letnike pod orožje. Deželna vlada je storila mnogo za vseučilišče in je na svojo roko otvorila tehniški kurz. Dalje navaja, da je vlada morala zadovoljiti rudarje, če je hotela si zagotoviti reden železniški promet in s prometom prehrano. Omenja industrijo, ki je med vojno bila zaspala, vprašanje uvoza in izvoza itd.

Deželna vlada je imela pa tudi svoje slabe strani; pozna jih dobro, ali sedaj jih ne mara navajati. Ker zapušča deželno vlado, prosi zase in za svojega tovariša, dr. Ravnikarja absolutorij.

Ob koncu izvajanj dr. Žerjava se je navdušeno ploskanje zopet ponovilo.

K peti točki je podal strankin tajnik g. dr. Breznik izčrpno poročilo o organizaciji stranke in o njenem denarnem stanju ter prečita tudi došle resolucije.

Gosp. dr. Kukovec predlaga, da se izreče ministru g. dr. Kramerju za njegovo neumorno delovanje popolno priznanje in zahvala. Zborovalci sprejmejo predlog z navdušenjem.

Gosp. predsednik dr. Tavčar otvori nato razpravo o dosedanjih poročilih.

K besedi se oglasijo razni govorniki, med njimi tudi priprosti kmetje.

Gg. dr. Pestotnik, Peterman in nekateri drugi predlagajo razne spremembe v resolucijah. Resolucije se sprejmejo enoglasno; enoglasno se tudi izrečejo zaupnice g. dr. Kramerju, gosp. dr. Gregorju Žerjavu in vsem strankinim zastopnikom v Narodnem predstavništvu. Navdušenje, ki je vladalo, ko se je glasovalo za te zaupnice, je dokaz, da zborovalci popolnoma odobravajo dosedanje delo svojih zastopnikov bodisi v Na-

rodnem predstavnstvu, kakor tudi v deželni vladi

H koncu prečita g. predsednik še pozdravno brzojavko gg. Milana Pribečevića, dr. Srdjana Budisavljevića in Winklerja in zaključí ob pol 13. zborovanje, pozivljajoč udeležence, da se ravnotako častno udeležijo nadaljevanja ob 15. uri. Obenem vabi udeležence na večerno zabavo v dvorani Narodnega doma.

Popoldansko zborovanje.

Točno ob 15. uri otvori dr. Kukovec nadaljevanje zborovanja. Podeli torej k 6. točki dnevnega reda poročevalcu g. Adolfu Ribnikarju, poslancu v Narodnem predstavnstvu besedo.

Udeležba je popoldne pričetkom zborovanja nekoliko manjša, kakor dopoldne. Zborovanje prične ob prisotnosti dveh tretjin dopoldanskih udeležnikov, drugi pa prihajajo polagoma vsak hip, tako da je ob 16. število zopet polno. Zborovalci slede tudi popoldne z velikim zanimanjem poročevalcu.

Poslanec g. Adolf Ribnikar poroča nato obširno, kako si strankino vodstvo predstavlja izpremembe dosedanjega statuta, da pride v stranki kmečki stan do veljave.

(Nadaljevanje prihodnjic)

MARKO PAVLINIČ.

(Umrli 9. julija 1919 v Varaždinskih Toplicah.)

Na Humu pri Ormožu so na Markovo l. 1842. položile rojenice v zibel dete, ki so mu prisodile dolgo in častno življenje. Krasni in širni razgled s Huma ne da živahnemu in bistremu dečku, da bi miroval doma. Ker neugodne razmere ne pripuste, da bi šel dalje v šole, se izučí v bližnjem Ormožu čevljarški obrti. Nato pa se napoti po svetu (Grzdec, Dunaj, Tirolsko), da se izpopolni v svoji obrti, obenem pa tudi spozna širji svet in razširi svoje duševno obzorje. L. 1866. brani na severnem bojišču domovino nasilnih Prusov. Vrnivši se v Ormož, se začne življenje veseli mladenič udeleževati narodnega življenja in si pri tem zaželi večjega mesta svoji delavnosti; odide v Ptuj, kjer ostane stalno do konca.

V Ptujju je bilo takrat društveno življenje osredotočeno v Narodni čitalnici, ustanovljeni l. 1864. Zbiral se je v njej cvet meščanstva, tudi kasnejši nasprotniki. Marko pristopi Čitalnici takoj, v začetku l. 1872 in ji ostane zvest ud do svoje smrti. Pridno je zahajal v društvo in se tako seznanil v dolgih letih z odličnimi društvenimi udi, pridobil si med njimi mnogo znancev in prijateljev, pridobil si spoštovanje, pa tudi sploh med vsemi poštenimi meščani. Kolik ugled je užival v društvu, nam kaže že to, da je bil večkrat voljen v čitalniški odbor, tako tudi zadnja tri leta.

Bil je naš Marko kremenit narodnjak, ki je rajši trpel za svojo narodno prepričanje, nego bi se izneveril svojemu narodu. Ko so okoli l. 1880. ptujski Nemci začeli zapuščati Narodno čitalnico in pritegnili za seboj tudi več narodnih mlačnežev, je ostal Marko zvest Čitalnici. Pa prišli so še hujši časi za slovenske obrtnike v Ptujju Renegatska kri narodnih odpadnikov je vedno bolj divjala in nazadnje tako vzbesnena, da je hotela uničiti vsakega, ki bi se ji ustavljal. Tudi našemu Marku je obetal zadnji ptujski paša, pravi zglede narodnega poturice, judeževih grošev, ako bi se mu udal in izpremenil svoj — ič v — itsch po zgledu toliko drugih, ki so, dasi pristnih slovenskih staršev sinovi, šele v Ptujju začutili v sebi vsenemško kri. In ko jekleni značaj Markov ni hotel onečastiti narodnosti svojih roditeljev, je moral Marko čutiti trdo neusmiljeno pest nasprotnikovo. Le njegova obče znana izurjenost v stroki ga je obvarovala pogina.

Svojo požrtvovalnost je pokazal Marko, ko je l. 1891. vzel pod svojo streho in oskr-

bo baš ustanovljeno Dijaško kuhinjo in jo vodil skoro 20 let.

Prijubiti pa se je moral Marko vsakemu s svojo potrežljivostjo in veseljem do petja. Izvrsten pevec krepkega glasu je kar gorel za petje. To je bil pravzaprav oni življenski vis njegov, ki je ne samo oslajal njegovo življenje, nego mu dajal tudi vedno in vedno moči, da je vzdržal življenjske nepravilike in učakal toliko starost. Kot mladenič je neumorno prepeval ob raznih prilikah v družbah in pri javnih prireditvah v Ptujju in zunaj Ptujja, kot mož je v 80. letih pomagal ustanoviti in povzdigniti Slovensko pevsko društvo in bil kot izvrsten pevec deležen slave, ki si jo je pridobilo društvo po mnogih svojih koncertih, in še v starosti je moral v veselih družbah ugoditi občí želji in razveseliti občinstvo s pesmijo. In kakor je nekdanj s svojimi pevskimi tovariši naslajal poslušalce, tako smo se do zadnjega divili, kadar nam je zopet zapel „En starček je živel.“ Zdel se nam je že sam podoben tistemu starčku „tam v vinskih gorah“ in prepričani smo, kakor mu je oče nebeški dovolil pred smrtjo, še en kozarček prej, mu je tudi izpolnil željo, da mu sedaj v nebeških višavah poje hvalo vekomaj. J. K.

Gospodarstvo.

Podružnica Centralne udruge za trgovski promet z inozemstvo. Po pogodbi 33 SHS sme podružnica Centralne uprave za trgovski promet z inozemstvom izdati izvozna dovolila za omejeno število konj za klanje. Izvozna dovolila se pa smejo izdati glasom pogodbe le onim trgovcem, ki so upravičeni trgovati z živino. Nadaljni pogoji so sledeči: Konji se smejo prodati le „Deutschösterreichische Lebensmittelinfuhrstelle“, oziroma onim, ki jih ta zavod za nakup živil pooblasti. Kupna cena se vplača pri Warenverkehrsbiuro na Dunaju in tukajšnja Jadranska banka jo izplača prodajalcu.

Sestanek zastopnikov javnih korporacij spodnještajerskih. Naši okrajni zastopi in naše občine, ki so bile podrejene nadzorstvu prejšnjega štajerskega deželnega odbora, stoje pred nepopolno rešenimi vprašanji spremembe avtonome uprave. Finančni položaj istih ni povsod urejen, vprašanje izgub vsled plačil neprimernih zneskov vojnega posojila s strani občinskih in okrajnih hranilnic zahteva pravočasno skrb teh zastopov, da si zasigurajo ob likvidaciji deželnega premoženja po možnosti v naprej kritje za pričakovane težkoče vsled izgub na vojnih posojilih. Ker se je vsestransko potrdilo potrebi, da se tozadevno zasliši glas prizadetih činiteljev, namerava sklicati predsednik od ministerstva odrejene likvidacijske komisije štajerskega deželnega premoženja sestanek odposlancev okrajnih zastopov, hranilnic in občin v prvi polovici meseca avgusta. Da morejo vsi prizadeti krogi temu vprašanju pravočasno posvetiti svojo pozornost ter položaj financ in uspešne likvidacije temeljito preštudirati ter določiti večše zastopnike za sestanek, obveščam javnost o svoji nameri, tak sestanek sklicati, pričakujoč tudi kako tozadevno opozoritev ali predlog. Predsednik likvidacijske komisije SHS na Štajerskem: Dr. Vekoslav Kukovec.

Državna posredovalnica za delo podružnica za Ptuj in okolico. V tednu od 6. do 12. julija 1919 je iskalo dela 39 moških in 8 ženskih delavnih moči. Delodajalci so iskali 37 moških in 6 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 13. Od 1. januarja do 12. julija je iskalo dela 282 delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 360 delavcev in delavk. Posredovanj se je izvršilo v tem času 148. Delo iščejo: 1 oskrbnik, 3 rudarji, 1 nadvrtnar in 2 vrtnarja, 2 kamnoseka, 1 steklar, 1 kovač, 3 strojni ključ. in 12 mehanikov in elektromonterjev, 4 mizarji, 1 kolar, 1 bičar, 1 usnjar, 1 predilničar, 2 krojača, 1 knjigovez, 3 peki, 1 skladiščar, 2 natakarja, 1 laborant, 1 polir; nadalje zidarji,

strojniki, fotografi, trgovski pomočniki, pisarniške moči i t. d. V delo pa sprejme posredovalnica: poljske delavce in delavke, viničarje in razne kmečke posle, mizarje, plečtarje, čevljarje, pom. delavce v plet. delavnici, krojače, strojnice, služkinje i t. d.

Izvoz vina. Kakor znano, je sedaj izvoz vina prost. Toda ta sloboda nam le malo koristi, treba je še vedno prositi pri centralni upravi v Ljubljani za izvoznico. Plačati je za vsako izvoznico po K 12.—, dalje je položiti takso po K 37.50 od hl, dalje izvožno pristojbino 1/2% od računskega zneska po odbitku poprej navedene takse. Pa vse to bi še ne bilo prehudo. Najhujše je, da pobira Nemška Avstrija od našega vina carino po K 3.20 od kg brutto za netto. Vsled naših pritožb je uvedlo trgovsko ministrstvo sedaj enketo (poizvedbe). Trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani jo izvaja za Slovenijo. Dne 16. t. m. vršil se je v tem pogledu sestanek Ptujskih vinotrzcev in vinogradnikov, ter so se odločno zavzeli za odpravo vsake carine. Iz Slovenskih goric med Muro in Dravo, ter iz Halož se je izvažalo okoli 300 000 hl vina. Naše prebivalstvo v vinorodnih krajih žive skoraj izključno od dohodkov goric. Naš izvoz je šel proti severu v sedanjo Nemško Avstrijo. Tam imajo naši trgovci že stare trgovske zveze. Ta trg moramo na vsak način ohraniti. To bo pa mogoče le tedaj, ako naša vlada izvoz vina v Nemško Avstrijo podpira. Italija in Madžarska republika pridelata mnogo več vina in mnogo boljšega vina, kakor Slovenija, vendar pa sta obe državi dosegli, da se od Italijanskega in Madžarskega vina v Nemško-Avstrijo ne pobira nikake carine. Jugoslavija je dala Nemški Avstriji za 1/4 milijarde živil. Ali ni mogla naša vlada pri sklepanju te pogodbe z Nemško Avstrijo doseči, da bi bilo naše vino prosto carine! Kar se je zamudilo, se mora na vsak način pri sklepanju nove pogodbe opraviti. Ako noče naša vlada uničiti vinogradništva v Slovenskih goricah in Haložah, mora skrbeti za to, da se bo moglo naše vino brez visokih pristojbin in brez carine izvažati v Nemško Avstrijo. V tem smislu se je na sestanku sklenila resolucija, in če se bodo vsi merodajni krogi potegnili za interese tako važne gospodarske panoge, kakor je naše vinogradništvo in naša vinska trgovina, potem upamo, da se kmalu končajo sedanje neznosne razmere, ki obstoje glede izvoza vina.

Dopisi.

Kaj je storil Ornič za okraj? Kmet iz ptujškega okraja nam piše: Ornič je gospodaril na ptujškem okrajnem zastopu nad 12 let. Pa on ni gospodaril, paševal je pravzaprav, kajti njegovemu ukazu se je moralo vse pokoriti; kdor mu ni pokoril in mu udano brez ugovora služil, tega je preganjal. Iz tega vidika je umevno, zakaj so se kmečki ljudje Orniča tako bali in mu bili pokorni. On je gromadil krivico nad krivico svojim nasprotnikom, naj so bili ti politični nasprotniki ali ne. Svojim privržencem, katere si je iskal vsepovsod in jih žalibog tudi mnogo našel, tem pa je šel povsem na roko, potegoval se za nje in njihove koristi, če tudi je to bilo na škodo drugih in okraja. Ptujski „Štajerc“, katerega je gmotno podpiral, mu je hvalo pel v vsaki številki za to ali ono storjeno in nestorjeno delo, naj si bo v prid njegovih privržencev alj njemu samemu. Zasukal pa je stvar tako, kakor da bi delal le na občo korist in on sam poleg tega trpel škodo. Pa ravno nasprotno je bilo res: vse si je znal pripraviti tako, da je služilo tudi njegovemu namenu in njegovim koristim. Od česa pa si je nagromadil tako velikansko premoženje, od zgube gotovo ne! Le poglejmo malce krog sebe in vidimo takoj: V Ptujju samem je dijaški in dekliški dom. Oboje je zalagal, bil je liferant okrajnega zastopa. Ceste, ki so peljale k njegovim prijateljem in povržencem so bile kmalu in lepo

napravljeni, za druge se ni brigal. K svojemu posestvu v Haložah si je dal napraviti lepo cesto in k drugim svojim posestvom ravnotako. Če so pa drugi občani prosili za kakšno cesto, je bila ta prošnja bob v steno. Vsako leto so bile postavljene velike svote v proračun za ceste, denar pa se je drugod porabil. Če se že ni mogel izogniti vednim prošnjam, je dal zgraditi katero cesto, potem pa se je hvalil: Glejte, toliko in toliko kilometrov nove ceste sem napravil! Pa kako so bile te nove ceste zgrajene, se vprašamo. Z zemljo in prod cem nasipane, drugega pa nič. Nove ceste je treba tlakovati, da so bolj obstoječe, a tega ni storil, to ni bilo po njegovem okusu. — Če je bilo oddati vožnjo za prodec ali kaj drugega in zaslužiti, tedaj je bil on prvi, potem njegovi privrženci, mi drugi pa nič! — Za časa vojske pa je sploh vse ceste tako zanemaril, da še bo treba mnogoletnega truda in težkega dela, predno se bodo spravile v boljši stan. Prej bi zadoستovalo malo dela in stroškov, sedaj pa stane popravo ogromne svote. Mostovi, kakšni so? Nekateri je treba takoj in z velikimi stroški popraviti, da je promet po njih mogoč. Če se pogleda most na Borlu čez Dravo, tedaj se vidi, kako je zanemarjen. Popravilo bo stalo letos nad K 80000— beri osemdesettisoč kron. Mostovi čez Posnico in Dravinjo sploh niso več popravila vredni. Je bilo torej njegovo delo res koristno za okraj? Ne! V času, ko se je podpisovalo vojno posojilo, je nakopal okraju potom okrajnega zastopa šest milijonov vojnega posojila. Ker ni bilo denarja zavplačilo, napravil se je drugi dolg pri komunalno-kreditnem zavodu za 1200000— K milijon dvestotisoč kron. Kdo bo to plačal? Prebivalci ptujskega okraja se bodo branili na vse kriplje. Naj plača ta dolg Ornig in ptujski bogataši, njegovi ljubljenci. Če je dobil za kmetške žulje „zlat križec“ in druga odlikovanja, naj pa še nosi tudi dolgove in bremena! Saj je postal baje dvakratni milijonar, tedaj bo že lahko plačal; koliko pa bodo presegali dolgovi njegovo premoženje, pa naj krijejo drugi njegovi pristaši, saj jih imel veliko in celo jako bogate! Jako mi je ležalo na srcu, povedati to ljudem ptujskega okraja, da bodo uvideli, kdo nam je škodoval! Slovence je hodil tožit na Dunaj in klical Karlu: trd bodi, neizprosni proti slovenskemu ljudstvu; sedaj pa jaz kličem naši vladi: „Bodi trda in neizprosna, kadar treba braniti naše koristi proti bivšim trinogom!“

Kmetovalec iz ptujskega okraja.

Mladika in dijaški dom v Ptuj. V „Mladiki“ dobe stanovanje, hrano, vestno nadzorstvo in vsakovrstno izobrazbo učenke gospodinjske šole, dekliške trgovske šole in dekliške meščanske šole, katere šole so vse v istem poslopju, ter hospitantke gimnazije. — Dijaški dom sprejema gimnazijce in učence I. razreda nove deške meščanske šole. Oba zavoda sta v javni mestni upravi pod vodstvom prvovrstnih pedagoških strokovnjakov. Kdor želi natančnejših podatkov, naj si naroči tozadavni prospekt od vodstva „Mladike“, oziroma „Dijaškega doma“ v Ptuj.

Sprejem v gimnazijo. Na ptujski gimnaziji je napravilo sprejemni izpit za I. razred 40 učencev. Višji šolski svet je odredil, da učitelji v prehodni dobi naj prizanesljivo presojajo take učence, ki ne obvladajo dovolj slovenščine, ako stariši in učenci kažejo dovolj dobro voljo.

Dama, ki je pozabila svoje rokavice na cvetlični dan v I. nadstropju magistratnega poslopja v Ptuj, lahko pride po nje med uradnimi urami k vodju mestnega urada.

Hišni posestniki v Ptuj. Vsakemu je znano, da spada naše mesto med najstarejše rimske naselbine. Brez dvoma pa so današnji ptujski hrami stavljani deloma v našem srednjem veku, ko so se obrtniki in trgovci naseljevali krog bivališč bogatih plemičev (tu Herbersteina) in visokih cerkvenih dostojanstvenikov, deloma pozneje. Mnogo stavb je modernih, sezidanih v zadnji dobi. Z vsem skupaj pa napravljajo naš Ptuj s svojimi ozkimi temnimi ulicami utis kakor kako laško mestece. Vobče

so hiše razmeroma majhne, imajo mnogo ozkih hodnikov in majhnih sob in sobic. Tudi to dela italijanski utis. Žal so hiše na zunaj razmeroma zanemarjene in temno barvane. **Zunanji utis posameznih hiš, ulic in celega mesta bi se zboljšal, ako bi se vse hiše pobarvale v svetlih barvah.** Vsled tega pozivam hišne pesestnike, da posvetijo večjo pozornost zunanosti svojih hiš ter jih dajo okusno pobeliti.

Iz Ptuja. Kulturni škandal. Danes smo zvedeli, da plačuje tvrdka Leposcha nekemu svojememu trgovskemu pomočniku 60 kron mesečno in nič drugega. Ako je to res, smo prepričani, da bo mestni urad poklical tvrdko na odgovor. Takih kulturnih skandalov v Jugoslaviji ne smemo trpeti.

Sv. Barbara v Haložah. Navidezno vlada na zunaj mir v naši občini. V resnici se vrši tih boj med posamezniki. Imen ne imenujemo, pravimo pa naslednje: Kdor se ne čuti v resnici narodnjaka, naj ne opravlja javnih poslov, ki jih smejo opravljati le poštenu, značajni možje čistih rok. Nadalje naj se vzame za načelo, da mora vsakdo vpoštovati dobro stvar narodne in državne koristi, ter njej na ljubo zapostaviti osebne koristi, veliko domišljavost, nadutost i. t. d. Samo nesebično požrtvovalno skupno delo pravih mož more imeti večje uspehe med ljudstvom in uresničiti pesnikove besede: „Sveto služimo sveti domovini!“ Se li razumemo?!

Od sv. Urbana. Naša šolska stavba je vsled nemške komande v ranjki Avstriji v svojem ogrodju sezidana v nemškem švicarskem slogu. A ni dokončana. Vojna je zmotila stavbenika. Sedaj se čuje razveseljivo novico, da se bo v dogledni dobi krajni šolski svet ločil od prejšnjega stavbenika, ter potem nadaljeval stavbo.

Od Velike Nedelje. V nedeljo dne 13. julija t. l. po rani službi božji je predaval okrajni živinozdravnik g. Josip Šerbec iz Ormoža v velikonedeljski šoli o svinjskih kužnih boleznih, zlasti o svinjski rdečici in kugi. Občinstvo, katerega se je zbralo toliko, da je bila prostorna šolska soba pretesna, je z velikim zanimanjem sledilo poljudnim izvajanjem g. predavatelja. Njegov trud ne bo ostal brez uspeha. Želeti bi bilo, da bi se taka in enaka predavanja vršila večkrat in v raznih krajih našega okraja.

Središče. Dne 12. popoldan smo imeli strašno nevihto z točo. Krasno polje, vrti in sadonosniki so uničeni, vsi trudi in upi kmetovalcev pokopani.

Središče. Dodatno k poročilu v „Ptujskem listu“ z dne 6. julija se naznanja, da se je izročila bivšemu županu g. Josipu Šinko na prav slovesen način častna diploma. Naznanilo se mu je na njegovem domu, da je imenovan častnim tržanom in županom starosta v hvaležno priznanje njegovih izrednih zaslug, katere si je pridobil za časa svojega 21 letnega županovanja v prid in blagor občine. Te slavnosti so se udeležili vsi povabljeni, ki znajo ceniti zasluge moža, kakor je g. Šinko. Občinski odbor je bil zastopan skoraj polnoštevilno. Na vabilo županstva se je odzval tudi g. okrajni glavar, kateri je slavljenču v ginljivih besedah čestital k temu odlikovanju. Povdarjal je, da je to največje odlikovanje, katerega sploh more dobiti. Zastopniki vseh tukajšnjih korporacij in društev so povdarjali, da je bil med njihovimi ustanovniki in podporniki, ter so mu tudi v imenu društev iskreno častitali k njegovemu odlikovanju. Čestitamo pa mu na tem mestu tudi vsi tržani in mu kličemo: Še na mnogo leta! Diplomo je izdelal g. J. Benčan, tajnik juž. štaj. hranilnice v Celju, katera je krasno umetniško delo.

Hudourje s točo. Kar že nad 15 let ne, to smo videli in čutili preteklo soboto. Tekom pol ure so se zbrali nad Mariborom in Pohorjem temni oblaki. Okoli druge ure popoldne so pridrvili na Dravsko polje. Nastal je vihar, lilo je kakor iz škafa, in potem se je vsula toča, debela in gosta, da je na mah pokrila zemljo, pomandrala in pobila pod seboj vse, kar je pognala narava in pridelala pridna človeška roka. Začela je padati pri

Sv. Marjeti na Gornjem Dr. p., se širila na cirkovško faro na eni strani, na drugi strani pa čez Dravo proti Vurberku. V tej obsežnosti je potem šlo naprej po Dravskem polju navzdol do Velike Nedelje in Zavrčca ob Dravi. Okolico Ptuja je toča tako močno pobila, da je zgledalo polje kakor nekultivirana ravnina — raztrgana in razmetana na vse strani. Naliv vode je bil tako močan, da je tekom pol ure napolnil vse jarke in vodotoke. Deževnica je izstopila iz teh na ceste, travnike in njive. Ceste je razorala, odnesla prodec in valila kamenje pred seboj. Na Vurberški cesti je spodjedla meter debel zid in ga zvalila na okrajno cesto. Ulice so bile polne vode, prehod za pešca je postal nemogoč. Vinogradi so tokrat ostali nepoškodovani. V Haložah niti dežja niso imeli. To je še sreča za uboge Haložane, ki nimajo drugega pridelka kakor vino. Če bi ta toča pridvela nad nje, uničila bi jim vinograde za več let.

Politične vesti.

Ministrski svet. Sl. N. Beograd, 13. julija. (Zakasnelo.) V petek se je vršila dopoldne seja ministrskega sveta pod predsedstvom ministrskega predsednika Stojana Protića, ki je podal rezultat potovanja naših ministrov v Pariz. V Parizu so imeli naši ministri dolgo konferenco s francoskim ministrskim predsednikom Clemenceaum, kateremu so izročili memorandum o našem slabem ekonomskem in finančialnem položaju. Sestanek naših ministrov s Clemenceaum je imel ta cilj, da dobimo za porašeno Srbijo in Črno goro tem večjo odškodnino in da se nam izplača v te svrhe takoj sedaj čim večja vsota. Naši ministri so zahtevali 2 milijardi frankov v zlatu in Clemenceau je odgovoril, da so tudi finance Francije v zelo slabem stanju in da bodo vsote, ki jih mora Nemčija plačati v razmerju z efektivnimi stroški francoskega budgeta, le malenkostne. Francija bo upoštevala velike zasluge, ki jih ima Srbija v svetovni vojni, zato pa se bo naši kraljevini izplačala v najkrajšem času čim večja vsota na račun vojne odškodnine. — Kraji naše kraljevine iz bivše austro-ogrške monarhije morajo plačati predvojne dolgove, tribut za osvobojenje in pa zastaviti svoje narodno premoženje. Vsota, ki jih moramo plačati, bo malo majnša od 3 milijard frankov v zlatu. To vsoto moramo plačati mednarodnemu fondu za reparacije, a Srbija dobi vojno odškodnino direktno od tega fonda. V dobi prvih 5 let ne bomo plačali za to vsoto od nekaj manj kot 3 milijard frankov v zlatu nikakih obresti, pozneje pa moramo plačati obresti in amortizacijsko kvoto, tako, da bo dolg v 30. letih izplačan.

Kje bodo sodili bivšega nemškega cesarja. Sl. N. London, 6. julija. (Zakasnelo.) Cesarja Viljema ne bodo prepeljali v Tower, marveč v Buckingham Palace. Tam ga bodo tudi sodili. Merodajno za sklep, da naj Viljem ne pride v Tower, je bilo, da bi ga morali voziti pred sodišče, kar bi povzročalo nemire in bi ga ljudstvo najbrže spotoma linčalo. Predsednik sodišča bo Lord Birkenhead, v sodišču bo zastopanih petero velesil po svojih sodnikih. Vsaka velesila bo poslala po enega. Obtožba se omejuje na kršenje nevtarnosti Belgije in Luksemburga. Obravnava bo javna. Cesar dobi nemškega zagovornika. V Parizu so nezadovoljni s procesom ter protestiralo zlasti proti namenu poslati bivšega nemškega cesarja v prognanstvo na Sv. Heleno. Boje se, da bi vzbudilo to spomine na Napoleona in da bi oddali Nemci bivšega svojega cesarja z gloriozno mučeništvu. Nizozemska dela neprelike glede izročitve Viljema ter bi bila očitvidno zadovoljna, če bi pobegnul. Tudi na Angleškem so v konservativnih krogih precej nevolni, s strani Amerike pa je pričakovati naravnost močne opozicije. Tako je postavljen Lloyd George pred zelo težaven problem.

Italijanska politika. Italija je prvotno skušala ustvariti blok z Anglijo in Francijo, da

bi bila Amerika diplomatsko osamljena. Dosegla je, kakor se kaže nasprotno. Danes korakajo Francija, Anglija in Amerika skupno — in Italija je diplomatsko osamljena. Njeni zahtevki nasproti nam Jugoslovanom so drugim velevlastem neprijetni. Njeni ljudje, diplomatski zastopniki so kot nositelji verolomstva zahrbtnosti in tipične italijanske hinarščine postali drugim velikim gospodom nesimpatični. V Italiji sami vre. Ljudstvo je skrajno nezadovoljno. Italija ima izčrpanega človeka in izčrpano deželo. Teh šarlatanov se bodo naši Primorci že obranili, do časa, ko bo Italija — osamljena tudi vojaško.

Društvene vesti.

Slovensko pevsko društvo v Ptuj priredi v nedeljo dne 20. t. m. v prostorih „Narodnega doma“ v Ptujju pevski večer pod vodstvom g. Ferdo Frasa s sodelovanjem ptujske mestne godbe pod vodstvom g. godb. ravnatelja V. Engererja. Vspored: 1. Kmoch: Lvi silou, sokolska koračnica, proizvaja orkester. 2. Zadrazil: Dvoboj, ouvertura, proizvaja orkester. 3. Adamič Karl: Dekletce podaj mi roko, poje mešan zbor. 4. Prelovec Zorko: Jaz bi rad rudečih rož, poje moški zbor. 5. Raha: Kitice slovenskih napevov, igra salonski orkester. 6. Valinger: Dalmatinski šajkaš, barkarola, igra orkester. 7. B. H. Sattner: Lastovke, poje mešan zbor. 8. Jenko Dav: Što čutiš Srbije tužni, poje moški zbor. 9. Parma, pozdrav Gorenjski, valček, igra orkester. 10. Engerer V.: Slavonski napevi, venček za salonski orkester. 11. Dr. A. Schwab: Še ena — poje mešan zbor. 12. H. O. Vogrič: V mraku, poje mešani zbor z bariton-samospevom. 13. * * * Hrvatski dom, potpourri, igra orkester, 14. Brizy: Ljubica, koračnica, igra orkester. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina je za osebe 3 K, za obitelj z otroki 8 K. Cenjeno občinstvo se vabi k obilni udeležbi.

Ptujski Sokol vabi vse člane, da se pridno udeležujejo telovadnih ur, ker se po pretekli prihodnjega tedna ne bode učilo nobenega več znova prostih ali redovnih vaj, ker je vaditeljski zbor preobložen s pripravami za zlet. Da se ne bo nikdo izgovarjal, objavljamo, da se vrši telovadba v sledečih urah: 1. Za ženski naraščaj: v ponedeljek, sredo, soboto od 2.—4. ure popoldne. 2. Za moški naraščaj: v ponedeljek, sredo in soboto od 4.—6. ure popoldne. 3. Za trgovski naraščaj: v ponedeljek in četrtek od 6.—8. ure pop. 4. za obrtni naraščaj: v ponedeljek in četrtek od 8.—10. ure zvečer. — 5. za Sokolice: v ponedeljek, sredo in soboto od 1/8.—9. ure zvečer. — 6. za člane Sokole: v torek in petek od 8.—10. ure zvečer. — 7. za starejšo vrsto: v sredo in soboto od 6.—7. ure popoldne. 8. za vaditeljski zbor: v nedeljo od 9.—11. predpoldne. Z ozirom na kratek čas, ki nas loči do našega zleta, pozivljamo ponovno, da ne izpušča nikdo nobene telovadne ure. Načelnik.

Središče. V nedeljo dne 13. t. m. smo imeli zopet priložnost, gledati na odru naše male. Naše pridno učiteljstvo je namreč priredilo z učenci v prid novo ustanovljenemu otroškemu vrtecu igro, deklamacije in petje, kar je nad vse pričakovanje vsestransko doboro uspelo.

Središče. Naše gasilno društvo je imelo dne 6. julija svoj redni občni zbor. Ker nam je kruta usoda svetovne vojne vsekala v društvo težko rano, se je moralo društvo na novo urediti. Pristopilo je k društvu več novih članov. Imena vseh udov društva nam jamčijo, da bode društvo vršilo svoj človekoljubni namen v polni meri.

Razno.

Pleša bo izginila. Plešastih moških je vedno več. Koliko skrbi, težav, sitnosti pa stroškov. Vsa sredstva proti pleši so bila do-

slaj brezuspešna. Ameriški zdravnik dr. Kromarjer pravi, da pride čas, ko bo las na moški glavi popolnoma zmanjkalo. Lasje so le nepotrebni preostanek iz prvotne človeške dobe. Tekom tisoč let bodo vsi naši potomci brez las, lasje na glavi se bodo smatrali za nekaj divjaškega, za ostanek barbarizma.

Boleči udje naj se vtirajo s Fellerjevim „Elza-fluidom“, ki jači mišice, lajša bolečine in jih odstranja. To sredstvo se jako priporoča. 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici 24 — kron pošlje lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 359, (Hrvatska). Učinek vedno točen. Zavoj in poština se računa posebej, vendar najceneje. Kolikor več se torej obenem naroči, temveč se prihrani.

Listnica uredništva.

Poročilo o dirki prihodnjic — za danes sprejeli prepozno. — Listnica se zaključí v četrtek. Rokopisi se naj blagovolijo pisati samo na eni strani.

Pozor kovači! Pri Šteruu na Bregu pri Ptujju d. b. koks.

PREBAVA

se pospešuje, napetost in pihanje poneha, če se jemlje milo učinkujoče Fellerjeve rabarbare

ELSA-KROGLJICE

6 škatlic 12 kron. Proti vsakovrstnim bolim vsled prehlada, pri ranah, zobobolu, bodljajih in trganju je še vedno pomagal Fellerjev

ELSA-FLUID

6 dvojnih ali 2 specialni steklenici 24 kron.

pri lekarnarju
E. V. FELLER, Stubica,
Elza-trg št. 358, (Hrv. Zagorje).

Zavoj in poština se računata posebej, vendar najceneje. Kolikor več se torej obenem naroči, temveč se prihrani.

Strešni rušt

zgotovljen in nov, 10 m dolg in 7 m široki se takoj proda pri g. J. Kravagna v Ptujju.

Sposoben viničar
z eno, ali tudi z večimi delavskimi močmi, se takoj sprejme na večje posestvo, ozir. gorico pod jako ugodnimi pogoji. Vstop takoj ali pozneje. Naslov pove uprava „Ptujškega lista“.

POZOR! Na prodaj POZOR!
par pavov z mladiči, 1 breja telica, 1 breja svinja, 1 svinja, 7 mladih prašičev, 2 kolesi in strešna opeka pri Marija Veršič, Gornji-Breg št. 25 pri Ptujju.

Miši - podgane - stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porablja moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 5—, za podgane in miši K 5—, za ščurke 6 K; posebno močna tinktura za stenice 6 K; uničevalec moljev prašek proti ušem v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 3; prašek proti mrčesom 5 K; mazilo proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 3 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 3—, Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 112, Petrinjska ulica 3.

Stavbeni in specialni kleparski mojster Majcen Alojzij,
PTUJ, Hrvatski trg 1

naznanja p. n. slavnemu občinstvu, da izdeluje vsa v njegovo stroko spadajoča dela, pokrivanje, popravljanje in barvanje zvonikov, strelo- in vodovodnikov itd. točno in po ceni. Izvršuje tudi popravljanje škropilnic za trtno bolezen in kotlov za žganje.

Uredništvo in upravništvo „Ptujškega lista“ se je preselilo na Slovenski trg (stari rotovž) št. 3, pritličje levo.

Naročba.

Komur smo dozdej pošiljali list, pa si ga ne misli naročiti, presimo, naj nam ga vrne, ker ga sicer smatramo za naročnika.

Amalija Breznik, posestnica na Kogu pri Sv. Bolfenku pri Središču, naznanja v svojem in v imenu vseh drugih sorodnikov vsem prijateljem in znancem pretužno vest, da je nagloma preminul njen prelubi, dobri in blagi stric, gospod

Marko Pavlinič

posestnik in čevljarski mojster v Ptujju

dne 9. julija t. l. ob 6. uri zvečer v 78. letu v Varaždinskih Toplicah.

Truplo pokojnika se je dne 12. t. m. položilo provizorično k počitku na pokopališču v Varaždinskih Toplicah, ter se prepelje v najkrajšem času na mestno pokopališče v Ptuj.

O prevozu trupla blagopokojnika v Ptuj se bodo prijatelji in znanci pravočasno obvestili.

Slovesna sv. maša za pokojne se je služila dne 12. t. m. ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi v Varaždinskih Toplicah, ter se bo služila še v mestni farni cerkvi na Humu pri Ormožu.

Ptuj, Kog, Sv. Belfank pri Središču, 12. junija 1919.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru.

Delniška glavica 15.000.000.

Centrala v Ljubljani.

Rezervni fondi nad 4.000.000.—

Podružnice v Splitu, Celovecu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3% brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3¼% čistih.

☒ Daje trgovske in aprovizacijske kredite. ☒
☒ Izvršuje vse bančne transakcije. ☒

Zavod za pranje škrobanje (šterkanje), čiščenje, tudi kemično vsakovrstnih oblek, moških in ženskih in okenskih zagrijal

tekem 8 dni

po najnižjih cenah priporoča

ALOJZIJA DOBROVNIK
Cankarjeva ulica št. 4.

Samo 5 minut

zadostuje večkrat, da si človek povzroči neprecenljivo izgubo, zato je potrebno; da Vam kaže ura točno na minuto. Ilostrovani cenik, katerega lahko zahtevate od tvrdke **H. Suttner, (lastnik Henri Maire) Ljubljani 985**, Vam svetuje glede res dobrih ur specijelne znamke **IKO** iz lastne tvornice v Švici, pa tudi drugih dobrih žepnih ur, zapestnic z urami, svetlečih in stenskih ur, verižic, prstanov, zapestnic, uhanov, jedilnega orodja, daril za krst in sveto birmo, ter vseh ostalih zlatih in srebrnih predmetov. Pa tudi druge potrebščine n. p. škarje, nože, britve, doze za cigarete in smodke, dijamante za rezanje stekla, nažigalce in denarnice kupite dobro in in za zmerno ceno pri tvrdki **H. SUTTNER (lastnik H. Maire) Ljubljana št. 985**.

GARJE srbečico, kraste, lišaje

uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo 5 K. — Po pošti 6 K poštine prosto.

Prodaja in razpošilja s pošto

lekarna **Trnkóczy** v Ljubljani, Kranjsko

Brata Vošnjak, Ptuj
trgovina z usnjem, čevlji in surovimi kožami.

Goveji in telečji boks, chevreaux, .: podplati, notranje in zgornje usnje, usnje za konjsko opravo.

Elegantni boks-calf in chevreaux čevlji. — Fini čevlji iz črne in rujave teletine. — Navadni čevlji iz rujave kravine, podplatni in podpetni cvetki, dreta, platno.

Imate **kurja očesa**?

Ravnokar se mi je poslala večja množina obliža „Burgit.“ Z ednim obližem se prežene vsako kurje oko brez bolečin. Dobi se edino le pri brivcu **Jos. Gorišek-u** v Ptuj, Minoritski trg 4.

Anton Pukšič, posestnik v Gajovcih pri Sv. Marjeti, niže Ptuj, prodaja posebno lepo raslo kobilu, 8 let staro, lisičje barve z liso. Primerna za težko vožnjo pri večjem podjetju. Cena 14.000 K.

Išče se **kuharica** za 4 mesece v Gornje Haloze (Sv. Duh.) — Oskrbovati ima kuhinjo za 6 delavcev. Plača po dogovoru. Vstop takoj. Naslov pove uprava tega lista.

Sadni kis se kupi. Ponudbe prosimo v trgovini no brata Slavič, Ptuj.

Zahtevajte „Ptujski list“

FRANJO ČUČEK, PTUJ

veletrgovina z vinom

priporoča vsakovrstna vina, haložka, posebno zavrčka in ljutomerska, kakor tudi izvenštajerska po dnevnih cenah.

Prodaja se v posameznih sodih in na cele vagone in sicer v sodih kupčevih, ali pa se sodi za pošiljatev posodijo.

Istotako priporoča svojo zalogo **desk** in vsakovrstnega **rezanega lesa**, dalje **cementa, apna in premoga.**